

Αποστολή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο
(ψηφιακά υπογεγραμμένο)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
Αχαρνών 2, 10432 Αθήνα, Τηλ. 210-2124331, Fax : 210-2124524

Αθήνα, 12-12-2019
Αριθμ. Πρωτ.: 599/255549
Προς:
Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων και ΑΚΕ

ΘΕΜΑ: «Ζημιές στην αγροτική παραγωγή από τα ακραία καιρικά φαινόμενα»

ΣΧΕΤ: Η Ερώτηση 1131/7-10-2019

Απαντώντας στην παραπάνω Ερώτηση που κατέθεσε ο Βουλευτής **κ. Ο. Κωνσταντινόπουλος**, για τα θέματα της αρμοδιότητάς μας, σας πληροφορούμε τα εξής:

Για την έγκαιρη ολοκλήρωση της διαδικασίας των εκτιμήσεων των ζημιών στην αγροτική παραγωγή από ακραία καιρικά φαινόμενα και ως εκ τούτου της καταβολής των σχετικών αποζημιώσεων στους παραγωγούς, ο ΕΛ.Γ.Α. έχει προβεί στη στελέχωση των Περιφερειακών του Υποκαταστημάτων, όχι μόνο με μόνιμο γεωτεχνικό προσωπικό, αλλά και με εποχικό γεωτεχνικό προσωπικό έως οχτάμηνης απασχόλησης, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Επομένως, εκτός των 280 μόνιμων γεωτεχνικών που προβαίνουν σε εκτιμήσεις, 210 περίπου εποχικοί γεωτεχνικοί συνδράμουν στο εκτιμητικό έργο ήδη από την προηγούμενη καλλιεργητική περίοδο και μέχρι σήμερα.

Ειδικότερα, για τις άμεσες ζημιές που προξενήθηκαν ανά την επικράτεια σε καλλιέργειες κατά το έτος 2019, οι οποίες καλύπτονται από τον Κανονισμό Ασφάλισης Φυτικής Παραγωγής του ΕΛ.Γ.Α. (πλημμύρες, ανεμοθύελλες, βροχοπτώσεις κ.λ.π.), έγιναν 6752 αναγγελίες και υποβλήθηκαν 85.126 δηλώσεις μέχρι στιγμής. Το έργο των εκτιμήσεων για όλες τις καλλιέργειες βρίσκεται σε εξέλιξη, ενώ έχει εκτιμηθεί ο μεγαλύτερος όγκος των ζημιών και σύντομα αναμένεται η ολοκλήρωσή τους. Στη συνέχεια και μετά την ολοκλήρωση των εκτιμήσεων θα κοινοποιηθούν τα πορίσματα και θα ακολουθήσει η καταβολή των αποζημιώσεων στους ασφαλιστικά ενήμερους παραγωγούς.

Για την καταβολή των αποζημιώσεων που δίνονται από τον ΕΛ.Γ.Α. ακολουθείται μια σειρά διαδικασιών, οι οποίες ορίζονται στην κείμενη νομοθεσία. Δηλαδή, με την εμφάνιση της ζημιάς στην καλλιέργεια, διενεργούνται οι απαραίτητες επισημάνσεις, γίνονται αναγγελίες, υποβάλλονται δηλώσεις και στη συνέχεια ο Οργανισμός προβαίνει σε εξατομικευμένες εκτιμήσεις, πραγματοποιείται η επεξεργασία των στοιχείων από το αρχείο ΟΣΔΕ, το οποίο αποστέλλεται στον ΕΛ.Γ.Α. από τον ΟΠΕΚΕΠΕ εντός του Φθινοπώρου κάθε έτους, κοινοποιούνται τα πορίσματα και ακολουθεί τμηματικά η εκκαθάριση των ζημιών, η μηχανογράφησή τους και η καταβολή των αποζημιώσεων στους δικαιούχους παραγωγούς ανά την επικράτεια. Δικαιούχοι είναι οι παραγωγοί, οι οποίοι έχουν υποβάλει τη Δήλωση Καλλιέργειας/Εκτροφής (ΔΚ/Ε) και έχουν καταβάλει τις ασφαλιστικές υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτήν. Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία του ΕΛ.Γ.Α.,

η καταβολή των αποζημιώσεων κάθε χρόνο ξεκινά μετά τα μέσα του Φθινοπώρου του ίδιου έτους ζημιές και ολοκληρώνεται για όλη τη χώρα εντός των επόμενων μηνών του νέου έτους.

Βάσει των ισχυόντων Κανονισμών Φυτικής παραγωγής και ζωικού κεφαλαίου του ΕΛ.Γ.Α., καλύπτονται ασφαλιστικά και αποζημιώνονται μόνο οι άμεσες ζημιές που προξενούνται στην ηρτημένη παραγωγή των καλλιεργειών ή στο ζωικό κεφάλαιο, που αποδεδειγμένα προκαλούνται από συγκεκριμένους φυσικούς κινδύνους, όπως χαλάζι, βροχοπτώσεις, παγετούς κ.α., καθώς και από ασθένειες στο ζωικό κεφάλαιο. Ο παραγωγός με την υποβολή της ΔΚ/Ε και της κατάθεσης στον ΕΛ.Γ.Α. του συγκεκριμένου ασφαλιστρου που απορρέει από αυτήν, ασφαρίζει τις καλλιέργειές του για τυχόν ζημιές που προξενούνται σε αυτές από τα ζημιογόνα αίτια κατά την καλλιεργητική περίοδο που αυτά εμφανίστηκαν. Δεν καλύπτονται οι ζημιές (π.χ. ασθένειες) που δευτερογενώς οφείλονται στα καλυπτόμενα ασφαλιστικά ζημιογόνα αίτια, καθώς και οι ζημιές που προξενούνται από άλλα, εκτός από τα καλυπτόμενα ασφαλιστικά ζημιογόνα αίτια, ανεξάρτητα αν αυτά προηγούνται, ακολουθούν ή συμβαίνουν ταυτόχρονα με τα καλυπτόμενα ασφαλιστικά ζημιογόνα αίτια.

Όμως, σημαντικό είναι να επισημανθεί ότι, οι ζημιές που δεν καλύπτονται ασφαλιστικά από τους Κανονισμούς του ΕΛΓΑ, εντάσσονται σε προγράμματα Κρατικών Οικονομικών Ενισχύσεων, αρμοδιότητας ΠΣΕΑ, και ενισχύονται μέσω του Κρατικού Προϋπολογισμού για την ανασύσταση του αγροτικού κεφαλαίου, καθώς και συμπληρωματική ενίσχυση απώλειας παραγωγής για τα επόμενα τέσσερα χρόνια από την περίοδο της ζημιάς, σύμφωνα με τον Κανονισμό ΚΟΕ και τις Κοινοτικές Κατευθυντήριες Γραμμές για τη γεωργία και την κτηνοτροφία.

Ωστόσο οι σύγχρονες ανάγκες, αλλά και οι ιδιαιτερότητες της ελληνικής γεωργίας και κτηνοτροφίας καθιστούν πράγματι επιβεβλημένη την αναμόρφωση του ισχύοντος γεωργοασφαλιστικού συστήματος, που πρέπει να υπακούει και να αντιστοιχεί σε ένα νέο πλαίσιο αρχών με συγκεκριμένους στόχους, όπως είναι η βελτίωση των υπηρεσιών που παρέχονται στον αγρότη, λαμβάνοντας υπόψη και τις αλλαγές στις κλιματολογικές συνθήκες που παρατηρούνται την τελευταία περίοδο.

Για τους λόγους αυτούς, σαφής πρόθεση της νέας πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων είναι η αναβάθμιση του γεωροασφαλιστικού συστήματος της χώρας, ώστε αυτό να ανταποκρίνεται επιτυχώς στην κλιματική αλλαγή που συντελείται, προσφέροντας επαρκή ασφάλιση στις γεωργοκτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις των παραγωγών. Για τον σκοπό αυτόν, σύντομα πρόκειται να ξεκινήσουν οι απαραίτητες διεργασίες, όπως είναι η αναλογιστική μελέτη, βάσει των οποίων θα διαμορφωθούν οι συγκεκριμένες αλλαγές με τη συνεργασία και κατόπιν διαβούλευσης με τους εμπλεκόμενους φορείς, αλλαγές οι οποίες μετά την ολοκλήρωσή τους σε κανονιστικό επίπεδο θα τεθούν άμεσα σε ισχύ.

Περαιτέρω σημειώνεται ότι, στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020, (ΠΑΑ 2014-2020) μέσω του Μέτρου 5 ενισχύεται και η αποκατάσταση του γεωργικού παραγωγικού δυναμικού που επλήγη από φυσικές καταστροφές, καθώς και η ανάληψη κατάλληλων προληπτικών δράσεων.

Ειδικότερα, για την εφαρμογή του Υπομέτρου Μ5.1 «Επενδύσεις σε προληπτικές δράσεις που αποσκοπούν στη μείωση των συνεπειών πιθανών φυσικών καταστροφών, δυσμενών κλιματικών φαινομένων και καταστροφικών συμβάντων», το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και ο ΕΛ.Γ.Α., ως ο ενδιαμέσος φορέας διαχείρισης, δημοσίευσαν τον Απρίλιο του 2018 από κοινού, την πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την υποβολή αιτήσεων στήριξης μέσω του εν λόγω Υπομέτρου. Σύμφωνα με την πρόσκληση, δικαίωμα συμμετοχής έχουν τα φυσικά και νομικά πρόσωπα ή ομάδες παραγωγών, με την προϋπόθεση ότι είναι ενεργοί γεωργοί. Το καθεστώς εφαρμόζεται για τα συστήματα ενεργητικής προστασίας, τις περιοχές της επικράτειας και τις καλλιέργειες που ορίζονται στις επόμενες περιπτώσεις:

α) Ενεργητικά συστήματα για την προστασία των καλλιεργειών από τον παγετό σε όλη την επικράτεια για καλλιέργειες εσπεριδοειδών.

β) Ενεργητικά συστήματα για την προστασία των καλλιεργειών από το χαλάζι σε όλη την επικράτεια για καλλιέργειες μηλοειδών, πυρηνοκάρπων, ακτινιδίων, αμπέλου και ροδιάς. Ειδικά στην περίπτωση των ακτινιδίων, της αμπέλου και της ροδιάς η καλλιέργεια πρέπει να είναι αμιγής.

γ) Ενεργητικά συστήματα για την προστασία των καλλιεργειών από τη βροχή σε όλη την επικράτεια για καλλιέργειες κερασιών και αμπέλου.

δ) Ενεργητικά συστήματα για την προστασία των καλλιεργειών από το χαλάζι και τη βροχή σε όλη την επικράτεια για καλλιέργειες κερασιών και αμπέλου.

Στόχος του υπομέτρου 5.1. είναι να προστατεύσει τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις από τον παγετό, το χαλάζι και τη βροχή μέσω της παροχής δημόσιας οικονομικής στήριξης για την υλοποίηση επενδύσεων ενεργητικής προστασίας. Με αυτόν τον τρόπο δύνανται οι αγρότες να διατηρήσουν τα επίπεδα ποιότητας και εμπορευσιμότητας των προϊόντων τους και συνεπώς τη θέση τους στην αγορά.

Το Υπομέτρο εφαρμόζεται σε ολόκληρη την ελληνική επικράτεια όπου εγκαθίστανται συστήματα ενεργητικής προστασίας με περιορισμούς που ορίζονται στην πρόσκληση και που αφορούν το είδος της καλλιέργειας και το ζημιογόνο αίτιο. Η ενίσχυση χορηγείται απευθείας στον δικαιούχο γεωργό ή σε ομάδα ή οργάνωση παραγωγών, της οποίας είναι μέλος ή σε περίπτωση που δικαιούχος είναι δημόσιος φορέας στο φορέα υλοποίησης των μέτρων πρόληψης. Ο ΕΛ.Γ.Α. στις περιπτώσεις ένταξης των παραγωγών στο ανωτέρω Υπομέτρο ενισχύει το αντιχαλαζικό δίκτυο και την αντιβροχική μεμβράνη σε ποσοστό 80% με άριστα αποτελέσματα, και για τον λόγο αυτόν προτιμάται ως μέσο προστασίας τόσο το δίκτυο όσο και η μεμβράνη από τους παραγωγούς για τις καλλιέργειες τους. Επιπλέον, ο παραγωγός μέσω του συγκεκριμένου Υπομέτρου μπορεί να προχωρήσει στην υλοποίηση της εγκατάστασης, όπως αυτή ορίζεται σε αυτό ή να επιλέξει ο ίδιος την εγκατάσταση και τις προδιαγραφές που επιθυμεί. Η σχετική αίτηση θα πρέπει να συνοδεύεται από στατική μελέτη μηχανικού. Οπότε ο παραγωγός έχει εναλλακτικές λύσεις για την εγκατάσταση και τις προδιαγραφές. Το Υπομέτρο αφορά σε επενδύσεις και δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες που προκύπτουν από παροχή υπηρεσιών. Για την απρόσκοπτη επένδυση των γεωργών που επιθυμούν να υλοποιήσουν επενδυτικές δράσεις πρόληψης, μέσω του παρόντος Υπομέτρου παρέχεται η δυνατότητα χρήσης προκαταβολής.

Στην πρώτη πρόσκληση του Υπομέτρου Μ5.1, στην οποία υπήρξε μεγάλο ενδιαφέρον εκ μέρους των παραγωγών, υποβλήθηκαν φάκελοι με ύψος ενίσχυσης περίπου 8,5 εκ. ευρώ, ενώ αναμένεται και δεύτερη πρόσκληση για ένταξη των παραγωγών στο ανωτέρω Υπομέτρο.

Περαιτέρω, το Υπομέτρο Μ5.2 «Επενδύσεις αποκατάστασης των ζημιών που προκαλούνται στη γεωργική παραγωγή και στο γεωργικό, ζωικό κεφάλαιο από φυσικά φαινόμενα, δυσμενείς καιρικές συνθήκες και καταστροφικά γεγονότα» του ΠΑΑ 2014-2020, αφορά σε κάλυψη δαπανών επένδυσης εκ μέρους των ζημιωθέντων, ενεργών γεωργών ή ομάδων γεωργών, με στόχο:

- την ανασύσταση του ζημιωμένου παραγωγικού δυναμικού και
- την αναπλήρωση του εξοπλισμού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων (αποκατάσταση κτιριακών εγκαταστάσεων και μηχανημάτων που έχουν πληγεί από φυσικά φαινόμενα, δυσμενείς καιρικές συνθήκες και καταστροφικά γεγονότα ή την αγορά νέων μηχανημάτων), καθώς και την αποκατάσταση των υποδομών για τη διατήρηση του παραγωγικού δυναμικού.

Δεν είναι επιλέξιμες:

- η απώλεια εισοδήματος που προκλήθηκε από τις ανωτέρω ζημιές στις καλλιέργειες,
- οι ζημιές, οι οποίες καλύπτονται ασφαλιστικά από τον ΕΛ.Γ.Α., καθώς και ζημιές που κατά τους γενικούς και ειδικούς όρους των Κανονισμών Ασφάλισης των διαφόρων ασφαλιστικών φορέων όταν υπάρξουν, αποζημιώνονται.

Η ενίσχυση παρέχεται εφόσον οι ζημιές που προκαλούνται από φυσικά φαινόμενα, δυσμενείς καιρικές συνθήκες και καταστροφικά γεγονότα υπόκεινται στην επίσημη

αναγνώριση του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και το επίπεδο των ζημιών ξεπερνά το 30% των ομοειδών ειδών και σε επίπεδο παραγωγού.

Σύμφωνα με επιστολή του ΕΛ.Γ.Α., ως αρμόδιου Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης, μέχρι το τέλος 2018 δεν είχαν σημειωθεί σημαντικές ζημιές στο γεωργικό κεφάλαιο (φυτικό και πάγιο κεφάλαιο) της χώρας, ώστε να είναι επιλέξιμη η αποκατάστασή τους από το Υπομέτρο M5.2 και κατά συνέπεια δεν δημιουργήθηκε η ανάγκη ενεργοποίησής του, γεγονός που συνεπάγεται ότι επί του παρόντος δεν υπάρχει δυνατότητα απορρόφησης των εγγεγραμμένων σε αυτό το Υπομέτρο πόρων του ΠΑΑ. Δεδομένων των ανωτέρω, στην 6^η τροποποίηση του ΠΑΑ 2014-2020 προτείνεται η κατάργηση του σχετικού Υπομέτρου και η μεταφορά πόρων στο Υπομέτρο M5.1, λόγω της εξαιρετικής σημασίας της πρόληψης για τη διατήρηση της βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

Όσον αφορά στη Διαχείριση Κινδύνων της Γεωργίας, στο παρόν ΠΑΑ 2014-2022 δεν έχει ενεργοποιηθεί το M17 «Διαχείριση Κινδύνων» λόγω μη ωριμότητας των στοιχείων αιτιολόγησής του στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και συμπερίληψής του στο Πρόγραμμα.

Τέλος, σημειώνεται ότι, δεδομένης της σημαντικότητας της διαχείρισης κινδύνων στη Γεωργία, στο πλαίσιο της νέας ΚΑΠ 2021-2027, έχει συσταθεί αρμόδια ομάδα στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, η οποία έχει ετοιμάσει σχέδιο προκήρυξης για την άμεση εκπόνηση μελέτης για την εφαρμογή του άρθρου 70 «Εργαλεία διαχείρισης κινδύνου» του σχεδίου του Κανονισμού (ΕΕ) σχετικά με τη θέσπιση κανόνων για τη στήριξη των στρατηγικών σχεδίων, στο πλαίσιο της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΚΓΠ). Πιο συγκεκριμένα, η μελέτη θα αφορά στην περιγραφή των τύπων παρέμβασης για την εφαρμογή εργαλείων διαχείρισης κινδύνου, με σκοπό τον μετριασμό/αντιστάθμιση των κινδύνων μείωσης εισοδήματος των πραγματικών γεωργών, καθώς και των σχετικών χρηματοδοτικών συνεισφορών. Η προαναφερόμενη μελέτη θα πραγματοποιηθεί έτσι ώστε να δοθούν στο Υπουργείο οι κατάλληλες πληροφορίες για την ενεργοποίηση παρεμβάσεων σχετικά με την Διαχείριση Κινδύνων και την περιγραφή τους στο Στρατηγικό Σχέδιο για την ΚΓΠ.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΒΟΡΙΔΗΣ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

Βουλευτή κ. **Ο. Κωνσταντινόπουλο**